

Vy se ptáte, my odpovídáme

Studie

Dlouhodobá dědictví osvobození Sudet Rudou a americkou armádou

květen 2022

Odpovídají

Jakub Grossmann, Štěpán Jurajda, Daniel Münich

výzkumníci IDEA

Dotazy

1. Argumentujete o 15 % vyšším výskytem německých jmen na volební kandidátce na daném území. O kolik procent je vyšší výskyt německých jmen v celkové populaci na tomto území? (s. 2)
2. Není možné, že novodobé výsledky voleb v pohraničí zkrátka jen odrážejí názor obyvatel na současný stav věcí? (s. 2)
3. Celkem z asi 100 000 lidí, co dostali průkaz antifašisty, zůstalo v ČR přibližně jen 5 000, zbytek ne příliš dobrovolně odešel. Ostatně přímo sudetoněmeckých komunistů bylo už před válkou tak do 10 000, z nichž velká část odešla do NDR. Může tak malá skupina lidí zapříčinit politické důsledky, o kterých píšete? (s. 2)
4. Přítomnost přesvědčených komunistů pohraniční stráže po válce byla na americké straně demarkační linie jistě mnohem intenzivnější, protože to byla hranice s NSR a částečně s Rakouskem, na rozdíl od NDR a Polska. Nemohlo toto zkruslit váš výzkum? (s. 2)
5. Nestálo by za to zkoumat i populaci těch, kteří a které zóny doosidlovali? Nedávala si tehdejší vláda trochu víc záležet na tom, kým dosídlí "americkou zónu"? (s. 3)
6. Studie je zajímavě provokativní, ale neříká vůbec nic o tom, jakou roli sehráli němečtí antifašisté v utváření místních sociálních a politických poměrů, zda jde o korelaci nebo kauzalitu? Neukazuje na další fenomény, které měly dopad na voličské chování do dnešních dní. (s. 3)
7. Proběhlo ověřování na úrovni vybrané jednotlivé obce, zda zmíněný nárůst je opravdu podmíněn počtem německých antifašistů? Zda to nemá jiné sociodemografické příčiny např. zdroj a struktura přistěhovalých obyvatel po odsunutí. Jinými slovy, zda se do "americké" zóny stěhovalo obyvatelstvo z jiných částí než do "sovětské"? (s. 3)
8. Není to spíše tím, že oblast sousedí s bývalým západním Německem, tzn. byla zde aktivní pohraniční stráž. (s. 4)
9. Nemyslíte si, že je to způsobeno spíše složením obyvatelstva, které přišlo na dané území pro roce 1945? Jeho politickými preferencemi? (s. 4)
10. A nebude to spíše tím, že v těchto oblastech je výrazná chudoba ve srovnání s bohatými regiony a menší možnost získat dobrou práci? (s. 4)
11. Není to šokující zjištění? Vždy jsem si myslel, že problémy Sudet způsobilo vysídlení. Teď to ale vypadá, že ještě větší způsobilo nevyásídlení? (s. 4)

1. Argumentujete o 15 % vyšším výskytem německých jmen na volební kandidátce na daném území. O kolik procent je vyšší výskyt německých jmen v celkové populaci na tomto území?

Odpověď: Záleží, vůči jakému území ten vyšší výskyt německých jmen v populaci na daném území poměříme. Od toho se budou odvíjet i rozdíly. Autoři porovnali lokality "přes" demarkační linii v Sudetech (zmiňovaných 15 %). Detailnější informace Vám poskytne *Tabulka 5* v původním článku.

2. Není možné, že novodobé výsledky voleb v pohraničí zkrátka jen odrážejí názor obyvatel na současný stav věcí?

Odpověď: Ano, naše výsledky ukazují, že voličské preference pozorované v novodobých volbách jsou na obou stranách demarkační linie odlišné. Potom je otázkou, čím jsou tyto „odlišné názory obyvatel na současný stav věcí“ zapříčiněny.

V naší studii na základě statistické analýzy ukazujeme, že by to měl být částečně vliv nevysídlených německých antifašistů. Toto dokládáme nejenom výsledky v novodobých volbách, ale také na vyšším výskytu německých jmen a výrazněji pro-sociálních politikách obcí na americké straně demarkační linie.

3. Celkem z asi 100 000 lidí, co dostali průkaz antifašisty, zůstalo v ČSR přibližně jen 5 000, zbytek ne příliš dobrovolně odešel. Ostatně přímo sudetoněmeckých komunistů bylo už před válkou tak do 10 000, z nichž velká část odešla do NDR. Může tak malá skupina lidí zapříčinit politické důsledky, o kterých píšete?

Odpověď: Počet antifašistů, kteří zůstali,

může být malý, a přesto mohou mít v principu efekt. Kausalita je v našem článku podložena náhodnou lokací demarkační linie. Statistické metody regresní diskontinuity jsou používány v různých sociálních vědách.

Co se týče mechanismu, kterým umístění demarkační linie a s ním spojené rozdíly v dalším vývoji dotčených obcí ovlivňují současné politické chování, v článku procházíme několik alternativních mechanismů a vychází nám z toho vliv německých antifašistů. Např. pouze na kandidátních listinách KSČM nacházíme více německých příjmení na americké straně linie než na sovětské. Proč by v rámci osídlování chodilo na jednu stranu linie více Čechů s německým příjmením a proč by se tito lidé více snažili být aktivními komunisty?

Nemáme bohužel přímé důkazy mezigeneračního přenosu hodnot, už jsme nenašli dost žijících pamětníků.

4. Přítomnost přesvědčených komunistů pohraniční stráže po válce byla na americké straně demarkační linie jistě mnohem intenzivnější, protože to byla hranice s NSR a částečně s Rakouskem, na rozdíl od NDR a Polska. Nemohlo toto zkreslit váš výzkum?

Odpověď: Šířka našeho pásma je do 20 km, tam se nelámala hranice mezi NSR a NDR, a výsledky nejsou citlivé na omezení šířky pásma. A proč by měla pouze KSČM na americké straně víc německých příjmení na kandidátních listech? Jako u každé studie tohoto typu je těžké ukázat prstem na jediný mechanismus, protože nemáme důkazy z výpovědí jednotlivců.

Pokračování na další straně.

5. Nestálo by za to zkoumat i populaci těch, kteří a které zóny doosidlovali? Nedávala si tehdejší vláda trochu víc záležet na tom, kým dosídlí "americkou zónu"?

Odpověď: Tím jsme se v naší studii zabývali. Z historických migračních matic nevidíme, že by v první části poválečného osídlení byli na americkou stranu demarkační linie systematicky přesídlováni lidé z těch částí vnitrozemí, kde měla KSČ výraznou podporu. Ideální by bylo zkoumat na individuální úrovni lidi, kteří se do Sudet přesídlili, včetně jejich případné další realokace. Tato data však neexistují a vzhledem k uplynulé době již pravděpodobně ani nepůjdou sehnat, např. pomocí rozhovorů s pamětníky.

6. Studie je zajímavě provokativní, ale neříká vůbec nic o tom, jakou roli sehráli němečtí antifašisté v utváření místních sociálních a politických poměrů, zda jde o korelaci nebo kauzalitu? Neukazuje na další fenomény, které měly dopad na voličské chování do dnešních dní.

Odpověď: Kauzalita je v našem článku podložena náhodnou lokací demarkační linie. Statistické metody regresní diskontinuity jsou používány v různých sociálních vědách.

Co se týče mechanismu, kterým umístění demarkační linie a s ním spojené rozdíly v dalším vývoji dotčených obcí ovlivňují současné politické chování, v článku procházíme několik alternativních mechanismů a vychází nám z toho vliv německých antifašistů. Např. pouze na kandidátních listinách KSČM nacházíme více německých příjmení na americké straně linie než na sovětské. Proč by v rámci osídlování chodilo na jednu stranu linie více Čechů

s německým příjmením a proč by se tito lidé více snažili být aktivními komunisty?

Nemáme bohužel přímé důkazy mezigeneračního přenosu hodnot, už jsme nenašli dost žijících pamětníků. Nemáme tedy zcela přesvědčivý důkaz, že jde o antifašisty (např. díky tomu, že pomohli založit stranické buňky a ty dodnes fungují atp.), ale empiricky vyvracíme, že by šlo o rozdílný vliv způsobený velikostí populace, politickými hodnotami přicházející populace v rámci osídlení, vlivem průmyslu atd.

7. Proběhlo ověřování na úrovni vybrané jednotlivé obce, zda zmíněný nárůst je opravdu podmíněn počtem německých antifašistů? Zda to nemá jiné sociodemografické příčiny např. zdroj a struktura přistěhovalých obyvatel po odsunutí. Jinými slovy, zda se do "americké" zóny stěhovalo obyvatelstvo z jiných částí než do "sovětské"?

Odpověď: Ano, ověřovali jsme, odkud přišlo obyvatelstvo, které ty obce znovu osidlovalo, a nenašli jsme tam žádný rozdíl v tom, zda přicházeli z oblastí, které v tu dobu více podporovaly KSČ.

Také nenacházíme empirickou podporu pro další mechanismy, kterými by umístění demarkační linie ovlivňovalo další vývoj dotčených obcí.

Nemáme přímé důkazy mezigeneračního přenosu hodnot (nenašli jsme pamětníky), takže máme jen ta německá příjmení na kandidátních listinách KSČM na americké straně (viz část článku o mechanismech).

Pokračování na další straně.

8. Není to spíš tím, že oblast sousedí s bývalým západním Německem, tzn. byla zde aktivní pohraniční stráž?

Odpověď: My neporovnáváme vnitrozemí s pohraničím. My porovnáváme obce ve stejné vzdálenosti od hranice, které jsou na jedné nebo druhé straně demarkační linie, jež se táhne přibližně kolmo na hraniční čáru.

9. Nemyslíte si, že je to způsobeno spíše složením obyvatelstva, které přišlo na dané území pro roce 1945? Jeho politickými preferencemi?

Odpověď: Ve studii jsme empiricky zkoumali, zda nepřicházeli na americkou stranu demarkační linie spíše lidé z oblasti, kde byla silná podpora KSČ, a nebylo tomu tak.

10. A nebude to spíše tím, že v těchto oblastech je výrazná chudoba ve srovnání s bohatými regiony a menší možnost získat dobrou práci?

Odpověď: My ale nesrovnáváme území s bohatšími regiony. Srovnáváme obce uvnitř Sudet několik kilometrů přes demarkační linii. Srovnáváme podobné obce (s podobnou historií před odsunem, podobnou historií po odsunu), které měly v roce 1945 a 1946 jinou podobu odsunu, především pro antifašisty.

11. Není to šokující zjištění? Vždy jsem si myslel, že problémy Sudet způsobilo vysídlení. Ted' to ale vypadá, že ještě větší způsobilo nevysídlení?

Odpověď: Vysídlení mělo velký vliv na celé Sudety. My sledujeme dění uvnitř Sudet a jen tvrdíme, že historické rozložení lidí s nějakými silnými politickými názory má nejspíš lokální vliv na politiku i po třech generacích a změně režimu.

Podobné studie jsou i u migrantů se silným politickým přesvědčením, kteří ovlivňují dlouhodobé lokality, kde se usídlili. To je relativně okrajový mechanismus proti tomu, že celé Sudety jsou kvůli vysídlení ve špatné situaci v mnoha provázaných ohledech.

Máte další dotazy? Kontaktujte nás: